

Ministeren for sundhed og forebyggelse

Børnerådet
Att: Per Larsen

Sendt pr. e-mail til:
kamu@brd.dk

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

17 DEC. 2014

Dato:
Enhed: Primær Sundhed
Sags nr.: 1300459
Dok. nr.: 1599983

Kære Per Larsen

Allerførst vil jeg sige tak for din henvendelse vedrørende det punkt i lovforslaget om anvendelse af tvang i psykiatrien, der vedrører mindreårige psykiatriske patienters retsstilling.

Du skriver i den henvendelse, at lovforslagets bestemmelse om mindreårige psykiatriske patienters retsstilling er i strid med børn og unges ønsker og FN's Børnekonvention og Handicapkonventionen.

Du skriver endvidere, at hvis man med lovforslaget ikke ønsker at styrke børns selvbestemmelsesret i loven gennem en modenhedsvurdering som tidligere foreslået, bør man i det mindste sænke aldersgrænsen for forældresamtykke som i serviceloven.

Du er af den opfattelse, at forældre til mindreårige psykiatriske patienter skal fritages for at tage den endelig beslutning om anvendelse af tvang, men at det må bero på en lægefaglig vurdering, som den gør i tilfældet med unge over 15 år og voksne.

Endelig fremhæver du vigtigheden af, at børn og unge, der udsættes for et indgreb med forældresamtykke, får tildelt en uvildig patientrådgiver og en klageadgang.

Jeg skal indledningsvis bemærke, at udgangspunktet inden for såvel somatikken som psykiatrien er, at patienten skal give et informeret samtykke, for at en behandling kan påbegyndes.

Efter sundhedslovens § 17, stk. 1, kan en patient, der er fyldt 15 år, selv give informeret samtykke til behandlingen. Med hensyn til mindreårige under 15 år er det forældremyndighedsindehaveren, der giver informeret samtykke på barnets vegne.

Lovforslaget har været sendt i høring, og på baggrund af de indkomne høringssvar vedrørende bestemmelsen om mindreårige psykiatriske patienters retsstilling har Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse fundet anledning til at ændre lovforslaget på dette punkt.

Høringssvarene har vist, at der er tvivl om definitionen af modenhedsbegrebet, når der skal træffes afgørelse om tvangsbehandling. Denne tvivl kan efter ministeriets opfattelse føre til en uens praksis på de psykiatriske afdelinger landet over på grund af den skønsmæssige vurdering, der skal lægges til grund

ved vurderingen af begrebet modenhed. For at sikre en ensartet praksis i behandlingen af børn og unge under 15 år, der udsættes for tvang, har ministeriet vurderet, at modenhedskriteriet bør erstattes af et alderskriterium.

Med ændringen bliver det indledningsvist slået fast, at udgangspunktet altid vil være, at indlæggelse, ophold og behandling på psykiatrisk afdeling er et frivilligt tilbud til borgeren.

Ændringen medfører konkret, at retstilstanden for de 15-17 årige, der tidligere er blevet vurderet umodne og som udsættes for tvang, ligestilles med retstilstanden for voksne, der udsættes for tvang.

Dermed justeres lovforslaget, således at 15-17 årige, der ikke vil give samtykke eller modsætter sig en behandling, får mulighed for at klage over den anvendte tvang til Det Psykiatriske Patientklagenævn samt anke nævnets afgørelse til Det Psykiatriske Ankenævn/domstolene – dette uanset at forældrene eventuelt har givet samtykke til behandlingen. Disse 15-17 årige vil ligeledes være omfattet af lovens øvrige retssikkerhedsgarantier, som fx patientrådgivere og eftersamtaler.

For de mindreårige under 15 år medfører ændringen, at der ikke foreligger tvang, hvis der foreligger informeret samtykke fra forældrene. Med reglen er der sammenhæng med sundhedsloven sammenholdt med forældreansvarsloven, hvor behandling af børn under 15 år kræver samtykke fra forældrene.

Der skal naturligvis være et rimeligt forhold mellem den udøvede tvang og det, der søges opnået med tvangsansværelsen. Der skal også foretages en vurdering i forhold til de konsekvenser, der kan være af at bruge konkrete tvangsindgreb. Jo mere indgribende et tvangstiltag er, og jo yngre den mindreårige patient er, jo mere vil tale for, at det vurderes, om behandlingens formål kan opnås via alternative metoder. Fx bør et alvorligt indgreb som tvangsfiksering som udgangspunkt ikke anvendes over for mindreårige.

Med lovforslaget indføres der endvidere en pligt for overlægen på afdelingen til at indberette foranstaltninger udført over for børn under 15 år til Statens Serum Institut uanset, om indgrebet er sket med informeret forældresamtykke.

Med lovforslaget vil mindreårige under 15 år, hvor forældrene har givet samtykke til behandlingen endvidere få tilbudt en eftersamtale efter ophør af indgrebet. Det samme gælder de forældre, der har givet samtykke til indgrebet.

Afslutningsvis skal jeg for så vidt angår forholdet til FN's Børnekonvention fremhæve, at vejledningen til konventionens artikel 12 refererer til barnets kapacitet, som skal vurderes for at kunne tillægge barnets synspunkt passende vægt.

I konventionens artikel 24 anerkender deltagerstaterne barnets ret til at nyde den højst opnåelige sundhedstilstand, adgang til at få sygdomsbehandling og genoprettelse af helbredet. Deltagende stater skal stræbe mod at sikre, at intet barn fratages sin ret til adgang til at opnå sådan behandling og pleje.

Jeg håber, at jeg med dette brev har taget brodden lidt af din bekymring.

Med venlig hilsen

Nick Hækkerup